

104195

CARL P. WRIGHT

W/BK

PORSGRUNN, 29. januar 1960.
(NORWAY)

Herr Harald Franklin Knudsen

K a u p a n g

pr. Larvik.

Kjære Harald.

Mange takk for ditt hyggelige brev av 23. ds. Du er her inne på mange spørsmål som jeg tror egner seg bedre for en muntlig samtale. Du skal vel neste gang du tar en tur til Porsgrunn ha deg litt formiddagsmat på Gamle Vic, og da kan vi kanskje møtes og ha en hyggelig samtale sammen. Men et par ting vil jeg gjerne svare deg på med en gang. Du nevner en lord Hankey som har gitt noen opplysninger om at britiske og franske generalstabsoffiserer inspisererte landingssteder på den syd-norske kyst mars 1940 med regjeringen Nygaardsvolds samtykke. Nu, alle den slags spørsmål skal etter det som er skikk og bruk i Norge forelegges Utenrikskomitéen i Stortinget. Jeg kan ikke huske å ha sett noe om dette i det stenografiske referat fra Utenrikskomitéen i 39-40 som også er utgitt. Kunne du være så snill å oppgi meg hvor lord Hankey har skrevet dette så jeg selv kan få anskaffe publikasjonen.

Du sier videre at ansvaret for 9. april er blitt overført på dere, det vil i denne forbindelse si N.S. Jeg tror ikke det er riktig. Ganske visst var det en gjengs oppfatning før 45 at mange innen N.S. hadde forberedt og muligens tilskyndet tyskernes angrep på Norge den 9. april 1940, og årsaken til det tror jeg nok delvis kan skyldes uoverveiede uttalelser fra flere N.S. medlemmers side. Men alt dette ble jo klarlagt i forbindelse med rettsoppjøret, særlig saken mot Quisling. Han ble under rettsprosessen faktisk frikjent for å være årsak til det. Og, som så vidt jeg nu husker, også Johan Scharffenberg har gitt klart uttrykk for i en av sine mange artikler.

Du nevner også at Farmand har hyldet Hambro for Elverums-fullmakten. For noen år siden hadde jeg en liten duell med Farmands redaktør om denne sak, og jeg uttalte at det eneste man kan rose Hambro for under Elverum-møtet, var at han fikk skaffet den daværende regjering et solid grunnlag for å kunne opptre som Norges regjering utenfor landets grenser. Hambro fikk nemlig vedtatt et tillitsvotum til Regjeringen, og under hele Englands-oppholdet var den norske regjering den eneste regjering for de okkuperte land som kunne vise til et tillitsvotum fra nasjonalforsamlingen før den forlot egen jord. Dette skaffet Regjeringen en glimrende posisjon i England og U.S.A. Til dette svarte Farmands redaktør meg at det ikke var et tillitsvotum som

CARL P. WRIGHT

PORSGRUNN,
(NORWAY)

Herr Harald Franklin Knudsen, Kaupang, 28. jan. 1960. Side 2.

ble vedtatt på Elverum. Han hadde talt med Hambro om dette som hadde meddelt at det ikke var hans mening å foreslå et tillitsvotum til Regjeringen. Farmands redaktør forsto den gang ikke at det er stortingsbeslutningens ordlyd og ikke premissene som er de avgjørende. Noe som er fastslått av mange domstoler i sin lovfortolkning. Nu, man kan kanskje si at det tillitsvotum som ble gitt på Elverum var av mer negativ natur. Men et negativt tillitsvotum er like meget et tillitsvotum som et positivt. Hambros forslag gikk ut på å henstille til Regjeringen å bli sittende i sine stillinger da den på Elverum, eller rettere sagt Hamar, stillet sine plasser til disposisjon. Hva der imidlertid sikkert vil interessere deg mer å høre er følgende: i London hadde jeg en dag en samtale med daværende justisminister, nu høyesterettsjustitiarius, Terje Wold, og jeg påpekte det helt feilaktige i at Regjeringen i sine provisoriske anordninger henviste til Elverum-fullmakten og den og den paragraf i grunnloven. Jeg sa ham at Elverum-fullmakten aldri var blitt votert over, og følgelig hverken vedtatt eller forkastet. Han stusset svært over mine opplysninger, og trakk riktigheten i tvil. Det kunne han selvfølgelig gjerne gjøre. Men hva jeg aldri har forstått, er at han ikke straks sendte et referat av mine uttalelser til stortingspresidenten som da oppholdt seg i Amerika. Da hadde kanskje denne sak på et tidlig tidspunkt blitt oppklart. Sommaren 1940 forsto jeg av et svar som Kongen ga Stortingets presidentskap i anledning et av de mange forslag i forbindelse med riksrettsforhandlingene, at Regjeringen umulig kunne ha det stenografiske referat av Stortingets forhandlinger på Elverum og Hamar. Jeg henvendte meg straks til revisjonssjefen i Stortinget og fikk opplyst at samtlige stenogramblokker ikke var blitt skrevet av. Jeg fikk de øyeblikkelig skrevet av og tok flere avskrifter av referatene. De ble forresten skrevet av av din gamle kjenning Buster Lund på Grand Hotell i Oslo. Jeg hadde kalt ham inn til meg i den anledning. En av avskriftene fikk jeg sendt over til Regjeringen i London. Da jeg selv kom dit i mars måned 1942 skrev jeg et lengre brev til Hambro og fortalte dette. Han svarte meg at han kjente til det, men beklaget seg sterkt over at hans gjentatte anmodning er til statsminister Nygaardsvold om å få sendt referatet over til seg, ikke var imøtekommet, og ba meg om å få tak i det. Jeg henvendte meg da til Nygaardsvold og ba om å få referatet utlevert. Dette nektet han til å begynne med, men måtte på mitt spørsmål om han virkelig ville nekte meg å få se det jeg hadde fått sendt over til Regjeringen, imøtekomme min anmodning på betingelse av at jeg ikke viste det til noen. Jeg fikk straks tatt et fotostatkopi av referatet og sendte det til Hambro. Hambro er forresten fullt kl over at hans fremsatte forslag til en fullmakt aldri er blitt votert over.

Under min samtale med Terje Wold i London fremholdt jeg meget sterkt at en regjerings adgang til å utstede provisoriske anordninger i den tid Stortinget ikke er samlet, er hjemlet i grunnloven, og bestemmelsene der er fullstendig nok grunnlag for Regjeringen til å gi provisoriske anordninger. Man